

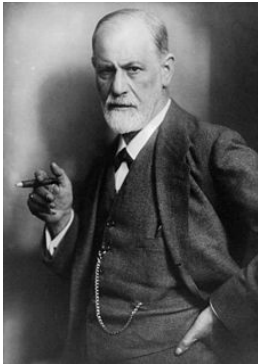
Základní psychologické směry

PSYCHOANALÝZA

Sigmund Freud (1856-1939) – metoda volných asociací

Další psychologické směry?

Další psychologické směry?

- historicky: vydělení z filozofie

ASOCIANIZMUS

- navazuje na britský empirizmus
- „atomistický“ výklad vnímání, myšlení – řetězení **asociací** na základě **stýčnosti** (v prostoru, v čase), **podobnosti**, **příčiny-následku**,

(např. David Hume)

- atomizmus

GESTALT

Evropa – gestalt psychologie (W. Köhler, K. Koffka, M. Wertheimer)
„tvarová psychologie“ – „celostní“ výklad vnímání a myšlení;

Asocianizmus – „atomistický“ výklad vnímání, myšlení – řetězení **asociací** na základě **stýčnosti** (v prostoru, v čase), **podobnosti** a **kontrastu**

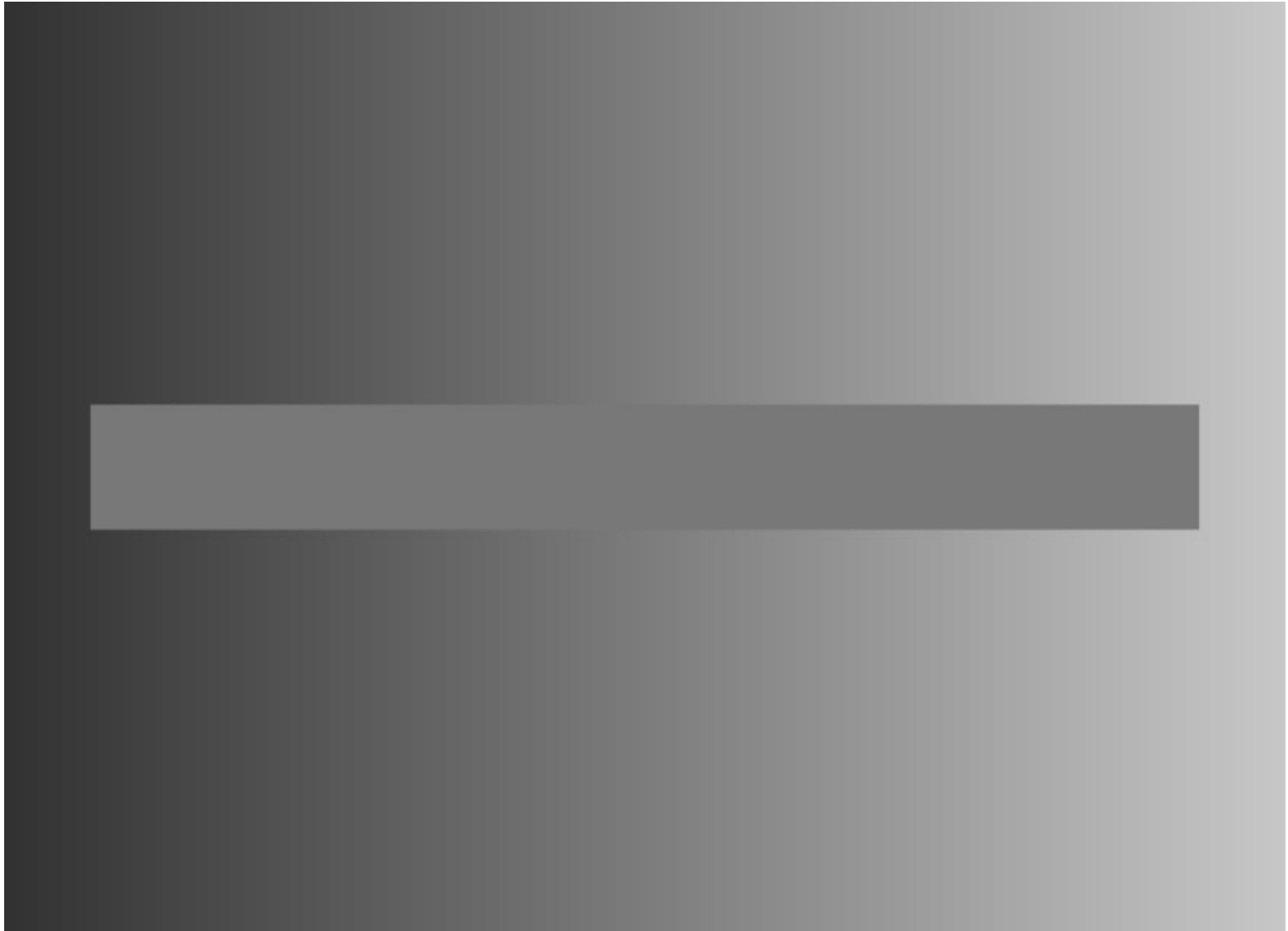
Gestaltizmus (tvarová psychologie) – „celostní“ výklad vnímání a myšlení; základní vztah **figura-pozadí**; zákon **dobrého tvaru** (pregnantnosti) na principu **blízkosti**, **podobnosti**, **uzavření** ...

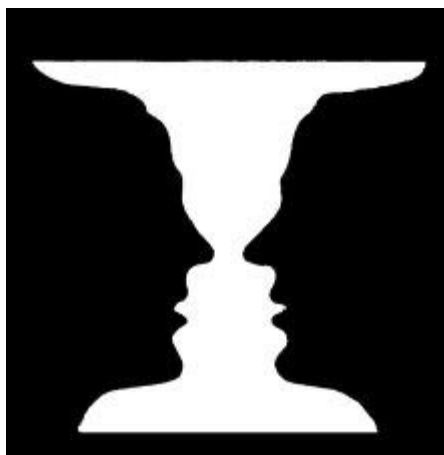

Příklad celostnosti zrakového vnímání: figura - pozadí

Příklad celostnosti zrakového vnímání: figura - pozadí

DALŠÍ PŘÍKLAD: melodie

BEHAVIORIZMUS

John B. Watson (1878-1958)

NEOBHAVIORIZMUS

Edward C. Tolman (1886-1959)

Kognitivní mapy

Po 2. světové válce:

HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE

- Carl Rogers (1902-1987)

Bob Dylan: Gotta Serve Somebody

You may be a state trooper, you might be an young turk
You may be the head of some big TV network
You may be rich or poor, you may be blind or lame
You may be living in another country under another name.

*But you're gonna have to serve somebody, yes indeed
You're gonna have to serve somebody,
Well, it may be the devil or it may be the Lord
But you're gonna have to serve somebody.*

Můžeš bejt státní žoldák nebo základák,
můžeš bejt šéfem rádia a do éteru lhát,
nemusíš mít ni a přitom bejt boháčem,
můžeš žít v jiný zemi a pod cizím jménem

*ale nikdy nebudeš svůj, stejně nebudeš svůj,
můžeš patřit třeba d'áblovi, nebo tě bude mít Bůh,
ale nikdy nebudeš svůj*

Po 2. světové válce:

KOGNITIVNÍ PSYCHOLOGIE

ASOCIANIZMUS

GESTALT

BEHAVIORIZMUS

NEOBHAVIORIZMUS

HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE

KOGNITIVNÍ PSYCHOLOGIE

Kognitivní psychologie – historické zdroje

Lat. cognoscere – vědět, znát

Asocianismus, Gestalt

Behaviorismus (S-R; J.B. Watson)

E.C. Tolman (neobehaviorismus: S-O-R, kognitivní mapy)

Od 50. let – „kognitivní obrat“ – zaměření na střední článek „O“
- inspirace informatikou, kybernetikou, umělou inteligencí, lingvistikou, ...

Témata kognitivní psychologie

ARCHITEKTURA POZNÁVACÍHO APARÁTU

Metakognice

Myšlení, rozhodování, řešení problémů

paměť, mentální reprezentace

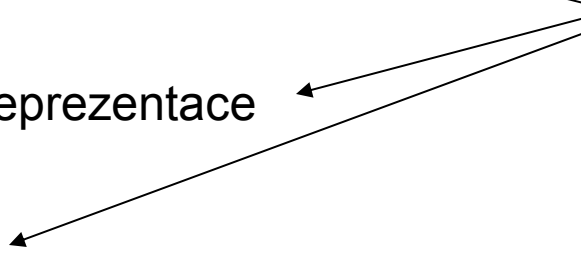

vnímání

čítí

pozornost

**vzestupné
procesy
(datově
řízené)**

**sestupné
procesy
(pojmově
řízené)**

Témata **kognitivní psychologie**

základní myšlenka: lidské poznávání je zpracování informací – **informační paradigma**,
lidský poznávací aparát jako počítačový procesor – **počítačová
metafora**

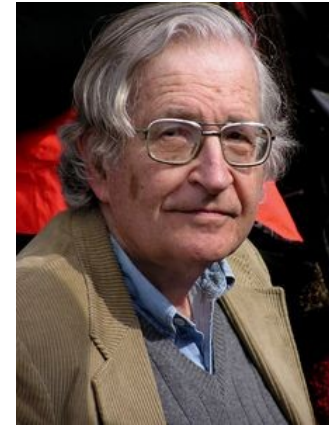
kybernetika, umělá inteligence (AI), lingvistika, filozofie mysli, informatika

Noam Chomsky (*1928)

-Kognitivní obrat, kritika S-R

-Univerzální gramatika

Alan Turing (1912 – 1954)

- umělá inteligence, informatika, „mechanická racionalita“

Atkinsonová a kol. (vydání z r. 2012) – s.
24-36 (historické základy psychologie a
její hlavní směry)

- Psychologie jako experimentální věda

<http://www.youtube.com/watch?v=HRAKt0GakJM>

<http://www.brainbugs.org/Demos/flowplayer/example/priming.html>